

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/D2026-86-153>

УДК 657:339.564:330.131.7

РОЗВИТОК МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

DEVELOPMENT OF METHODOLOGICAL SUPPORT FOR INTEGRATED DIAGNOSTICS OF ENTERPRISE EXPORT ACTIVITIES WITHIN THE ECONOMIC SECURITY SYSTEM

Небісь Віталій Полікарпович
аспірант,
Державна навчально-наукова установа
«Академія фінансового управління»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-0953-9837>

Nebis Vitalii
State Educational-Scientific Establishment
«The Academy of Financial Management»

У статті обґрунтовано необхідність удосконалення методичного забезпечення інтегрованої діагностики експортної діяльності підприємств у системі економічної безпеки в умовах зростання глобальних ризиків та нестабільності зовнішнього середовища. Розроблено методику оцінювання резилієнтності експортної діяльності на основі інтегрального індексу Export Resilience Index (IER), який поєднує фінансові, ринкові, логістичні, інформаційно-аналітичні, адаптивні та ESG-компоненти. Запропоновано систему функціональних блоків та індикаторів оцінювання. Визначено практичні напрями застосування методики у системі внутрішнього аудиту, ризик-менеджменту та стратегічного управління підприємством. Доведено, що використання IER дозволяє підвищити якість оцінювання стійкості експортної діяльності та своєчасність виявлення загроз економічній безпеці підприємства.

Ключові слова: економічна безпека, ризики, експорт, аудит, нормативно-правове регулювання, аналіз, публічні закупівлі.

The article substantiates the necessity of improving methodological support for the integrated diagnostics of enterprise export activity within the system of economic security under conditions of increasing global instability, geopolitical turbulence, and transformation of international economic relations. It is determined that modern export-oriented enterprises operate under the influence of significant financial, logistical, institutional, market, and informational risks, which requires the transition from fragmented analytical approaches to comprehensive adaptive diagnostic systems capable of assessing the resilience of export activity. The study develops a methodology for assessing the resilience of enterprise export activity based on the integrated Export Resilience Index (IER). The proposed methodological approach combines financial, market, logistical, information-analytical, adaptive, and ESG-related components into a unified integrated assessment system. The methodology is structured according to five functional blocks: financial stability, market diversification, logistical stability, information and analytical quality, adaptability and security. Each block includes a system of quantitative and qualitative indicators aimed at evaluating the enterprise's ability to maintain the continuity of export operations and adapt to external shocks. Particular attention is paid to the integration of ESG components and information-analytical parameters into the export resilience assessment system, which distinguishes the proposed methodology from traditional approaches focused mainly on financial performance indicators. The methodological approach is adapted to conditions of limited information availability and can be applied using financial statements, management reports, and related analytical disclosures. The practical value of the methodology lies in the possibility of its application within internal audit systems, risk management, anti-crisis management, and strategic planning of export activities. The use of the integrated IER indicator enables early identification of threats to economic security, assessment of export model resilience, monitoring of enterprise adaptability, and support of managerial decision-making under conditions of uncertainty. The proposed approach creates a methodological basis for improving the resilience and competitiveness of export-oriented enterprises in a volatile global economic environment.

Keywords: economic security, risks, export, audit, regulatory and legal framework, analysis, public procurement.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації глобального економічного середовища експортна діяльність підприємств функціонує під впливом зростаючої кількості дестабілізуючих факторів, пов'язаних із геополітичною нестабільністю, логістичними обмеженнями, валютними коливаннями, посиленням регуляторних вимог, фрагментацією міжнародних ринків та зміною архітектури глобальних ланцюгів доданої вартості. Для українських підприємств зазначені виклики додатково посилюються наслідками повномасштабної війни, руйнуванням транспортної інфраструктури, обмеженням доступу до окремих зовнішніх ринків, підвищенням ризиків здійснення міжнародних розрахунків та необхідністю адаптації до нових європейських регуляторних вимог у сфері сталого розвитку, прозорості та корпоративної відповідальності.

За таких умов особливого значення набуває забезпечення резиліентності експортної діяльності підприємств як здатності підтримувати безперервність зовнішньоекономічних операцій, адаптуватися до зовнішніх шоків, мінімізувати вплив ризиків та забезпечувати належний рівень економічної безпеки. Водночас більшість існуючих підходів до оцінювання ефективності експортної діяльності переважно орієнтовані на аналіз фінансових результатів, обсягів експорту або конкурентоспроможності продукції, не враховуючи комплексний вплив безпекових, логістичних, інформаційно-аналітичних та ESG-факторів на стійкість експортної моделі підприємства.

Суттєвою проблемою також залишається відсутність інтегрованого методичного забезпечення, яке дозволяло б здійснювати комплексну діагностику експортної діяльності підприємства у системі економічної безпеки з урахуванням доступності інформаційної бази для практичного застосування на мікрорівні. Існуючі методики оцінювання ризиків, фінансової стійкості або ESG-готовності здебільшого мають фрагментарний характер та не формують єдиного інтегрального інструменту для підтримки управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

У зв'язку з цим виникає потреба у розробленні методичного підходу до інтегрованої діагностики експортної діяльності підприємства, заснованого на поєднанні фінансових, ринкових, інформаційно-аналітичних, адаптивних та ESG-компонентів у межах єдиного інтегрального індикатора, що дозволить підвищити якість оцінювання резиліентності ек-

спортної діяльності та своєчасність виявлення загроз економічній безпеці підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідники Л. Малярець, В. Отенко, О. Бударін та Т. Скляр зазначають, що в умовах трансформації глобального економічного середовища та посилення інтеграційних процесів оцінювання експортно-імпоротної діяльності підприємств набуває особливої актуальності, оскільки зовнішньоекономічна діяльність дедалі більше залежить від конкурентоспроможності, адаптивності та стійкості до зовнішніх шоків [5]. А. Орлова, В. Вишневська та В. Бурлака [8] та В. Малтиз і О. Малтиз [6] підкреслюють, що пандемії, військові конфлікти та інші дестабілізуючі фактори суттєво підвищують ризики функціонування підприємств, що потребує вдосконалення підходів до оцінювання економічної безпеки. Т. Горднє, Н. Миценко, О. Перепьолкіна та О. Горднє акцентують увагу на тому, що в умовах воєнного стану українські підприємства стикаються з ризиками порушення логістичних ланцюгів, енергопостачання та зовнішньоекономічних зв'язків, що негативно впливає на експортну діяльність [1]. О. Лега, Т. Прийдак, Л. Яловега, О. Сіренко та В. Канівець визначають постійну діагностику економічної безпеки як критично важливу умову підтримання стійкості підприємств [4], а Т. Ткаченко підкреслює, що ефективна система економічної безпеки забезпечує захист інтересів суб'єкта господарювання та формування конкурентних переваг [11]. Є. Івченко та Ю. Івченко зазначають, що економічна безпека підприємства є динамічною категорією, яка змінюється під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів, що обумовлює необхідність безперервної діагностики [2]. В свою чергу О. Кравченко, П. Васюченко та О. Гаврилюк наголошують на необхідності врахування не лише внутрішніх процесів, а й впливу інституційного середовища, макроекономічної кон'юнктури та регуляторної політики [3].

Дослідники Н. Овсієнко та Ю. Костенко вважають, що в умовах глобальної нестабільності особливого значення набуває економічна безпека аграрних підприємств, які забезпечують валютні надходження та продовольчу безпеку держави [9]. Аналогічної позиції дотримуються Н. Сисоліна, Н. Савеленко та І. Сисоліна, акцентуючи увагу на необхідності захисту агропідприємств від ризиків воєнного часу [10]. І. Токмакова та С. Девезенко обґрунтовують доцільність комплексного підходу до визначення економічної безпеки під-

приємств [12], а Ю. Михновецький підкреслює її значення як інструменту державного регулювання економіки [7]. В. Хортюк, Я. Бурячок та В. Лопашук вважають, що діагностика економічної безпеки має інтегрувати аналіз фінансових показників, операційних ризиків і зовнішніх загроз [13].

Проведений аналіз засвідчив, що в умовах економічної турбулентності забезпечення економічної безпеки підприємств-експортерів дедалі більше пов'язується не лише з фінансовою стійкістю, а й з адаптивністю та резилієнтністю зовнішньоекономічної діяльності.

Сучасні умови функціонування підприємств потребують переходу від статичних моделей оцінювання економічної безпеки до адаптивних ризик-орієнтованих систем діагностики, здатних забезпечувати своєчасне виявлення загроз та підтримку управлінських рішень в умовах невизначеності. Особливого значення набуває інтеграція ESG-компонентів, інформаційно-аналітичних характеристик та показників адаптивності підприємства в межах єдиного інтегрального індикатора.

Мета дослідження. Метою дослідження є наукове обґрунтування напрямів удосконалення методичного забезпечення інтегрованої діагностики експортної діяльності підприємства у системі економічної безпеки на основі формування інтегрального індексу експортної резилієнтності (IER), який дозволяє комплексно оцінювати фінансову стійкість, ринкову диверсифікацію, логістичну стабільність, інформаційно-аналітичну якість, адаптивність та ESG-інтеграцію підприємства в умовах зростання зовнішніх ризиків та нестабільності глобального економічного середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах посилення нестабільності глобального економічного середовища, трансформації міжнародних ланцюгів постачання, зростання геополітичних ризиків та ускладнення умов здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємства потребують нових підходів до оцінювання стійкості експортної моделі та рівня її економічної безпеки. Традиційні методики аналізу зовнішньоекономічної діяльності здебільшого орієнтовані на оцінювання фінансових результатів або окремих показників ефективності експорту, що не дозволяє комплексно врахувати вплив логістичних, ринкових, інформаційно-аналітичних, управлінських та ESG-факторів на резилієнтність підприємства. У зв'язку з цим виникає потреба у формуванні інтегрованого методич-

ного підходу, здатного забезпечити багатовимірну діагностику експортної діяльності в системі економічної безпеки.

У межах дослідження запропоновано методику оцінювання резилієнтності експортної діяльності підприємства на основі інтегрального індексу Export Resilience Index (IER), що поєднує систему кількісних та якісних індикаторів, структурованих за функціональними блоками. Методика орієнтована на мікрорівневий аналіз та передбачає оцінювання фінансової стійкості, ринкової диверсифікації, логістичної стабільності, інформаційно-аналітичної якості, адаптивності та ESG-інтеграції підприємства. Подальший виклад основного матеріалу дослідження передбачає обґрунтування структури методики, характеристики вихідних даних та інформаційної бази оцінювання, формулювання наукової гіпотези дослідження, а також визначення ключових методичних обмежень запропонованого підходу (табл. 1).

Теоретичною основою дослідження виступає поєднання системного, ризик-орієнтованого, інтегрального, індикативного та адаптивного підходів до оцінювання економічної безпеки підприємства та стійкості його зовнішньоекономічної діяльності. Застосування зазначених підходів обумовлене складністю сучасного зовнішнього середовища функціонування підприємств, високим рівнем невизначеності та багатофакторним характером загроз, що впливають на експортну діяльність.

Системний підхід дозволяє розглядати експортну діяльність підприємства як комплексну динамічну систему, функціонування якої визначається взаємодією фінансових, ринкових, логістичних, інформаційно-аналітичних та управлінських компонентів. У межах цього підходу резилієнтність експортної діяльності інтерпретується не як окремий фінансовий або операційний параметр, а як інтегральна характеристика здатності підприємства підтримувати безперервність зовнішньоекономічних операцій в умовах впливу внутрішніх і зовнішніх ризиків.

Ризик-орієнтований підхід покладений в основу ідентифікації та оцінювання факторів, що можуть впливати на стабільність експортної діяльності підприємства. Його використання дозволяє врахувати валютні, логістичні, ринкові, інституційні, інформаційні та ESG-ризиків, які формують рівень економічної безпеки підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища. У межах дослі-

Таблиця 1

Концептуальні засади побудови методики інтегрованої діагностики резилієнтності експортної діяльності підприємства у системі економічної безпеки

Елемент методики	Характеристика
Назва методики	Методика оцінювання резилієнтності експортної діяльності підприємства на основі інтегрального індексу Index of Export Resilience (IER)
Теоретична основа	Системний, ризик-орієнтований, інтегральний та індикативний підходи до оцінювання економічної безпеки та стійкості зовнішньоекономічної діяльності
Об'єкт оцінювання	Експортна діяльність підприємства в умовах зовнішньоекономічної нестабільності
Предмет оцінювання	Рівень резилієнтності, адаптивності та безпекового потенціалу експортної діяльності підприємства
Мета методики	Формування інтегрального аналітичного інструменту для оцінювання здатності підприємства забезпечувати безперервність експортної діяльності, адаптуватися до зовнішніх ризиків та мінімізувати загрози втрати економічної безпеки
Основне призначення	Комплексна діагностика стійкості експортної моделі підприємства та підтримка управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності
Рівень застосування	Мікрорівень (підприємство)
Ключові фактори впливу	Геополітична нестабільність, валютні ризики, логістичні обмеження, інституційна невизначеність, регуляторні зміни, зовнішньоекономічні шоки
Структура методики	Інтеграція фінансових, ринкових, логістичних, інформаційно-аналітичних, управлінських та ESG-компонентів
Функціональні блоки оцінювання	B1 – фінансова стійкість; B2 – ринкова диверсифікація; B3 – логістична стабільність; B4 – інформаційно-аналітична якість; B5 – адаптивність та безпека
Методичний інструментарій	Система кількісних та якісних індикаторів, нормалізація показників, вагові коефіцієнти, інтегральне оцінювання
Принцип оцінювання	Поєднання показників-стимуляторів і дестимуляторів із пороговою шкалою оцінювання
Шкала оцінювання	0 – критичний стан; 0,5 – допустимий / проміжний рівень; 1 – безпечний рівень
Інтегральний показник	Export Resilience Index (IER)
Напрями практичного застосування	Внутрішній аудит; ризик-менеджмент; внутрішній контроль; стратегічне управління; антикризове управління; оцінювання економічної безпеки
Очікуваний результат застосування	Раннє виявлення загроз економічній безпеці, оцінювання стійкості експортної діяльності, підвищення адаптивності підприємства та обґрунтування управлінських рішень

Джерело: сформовано автором

дження ризику розглядаються як фактори, що безпосередньо впливають на адаптивність експортної моделі та здатність підприємства забезпечувати стійкість зовнішньоекономічної діяльності.

Інтегральний підхід забезпечує можливість об'єднання різнорідних показників у межах

єдиного інтегрального індексу експортної резилієнтності (IER). Використання інтегрального оцінювання дозволяє здійснювати комплексну діагностику рівня стійкості експортної діяльності підприємства та формувати узагальнюючу оцінку рівня його економічної безпеки. При цьому застосування індикативного

підходу забезпечує формування системи кількісних та якісних індикаторів, структурованих за функціональними блоками оцінювання.

Важливим елементом теоретичного підґрунтя дослідження є адаптивний підхід, відповідно до якого резиліентність експортної діяльності визначається через здатність підприємства швидко реагувати на зовнішні шоки, трансформувати управлінські рішення та підтримувати стабільність функціонування в умовах невизначеності. У межах цього підходу особливого значення набувають інформаційно-аналітична якість системи управління, рівень цифровізації, ефективність внутрішнього контролю та інтеграція ESG-компонентів у систему управління підприємством.

Таким чином, поєднання зазначених теоретичних підходів дозволило сформуванню комплексну методологічну основу дослідження,

яка забезпечує багатовимірне оцінювання резиліентності експортної діяльності підприємства у системі економічної безпеки та створює передумови для розроблення інтегрованого інструментарію діагностики на мікрорівні.

У таблиці 2 наведено характеристику основних функціональних блоків оцінювання інтегрального індексу резиліентності експортної діяльності підприємства.

Розглянемо детальніше кожен функціональний блок.

B1. Фінансова стійкість

Функціональний блок фінансової стійкості спрямований на оцінювання здатності підприємства підтримувати безперервність експортної діяльності в умовах валютних коливань, нестабільності зовнішніх ринків та обмеженості фінансових ресурсів. До складу блоку включено показники рентабельності експорту, валютної ліквідності, покриття екс-

Таблиця 2

Система функціональних блоків та напрямів оцінювання інтегрального індексу резиліентності експортної діяльності підприємства (IER)

Функціональний блок	Характеристика блоку	Основні напрями оцінювання	Групи показників
B1. Фінансова стійкість	Оцінювання здатності підприємства підтримувати стабільність експортної діяльності та фінансову безперервність зовнішньоторговельних операцій	Рентабельність експорту, валютна ліквідність, покриття експортних витрат, стан дебіторської заборгованості	Фінансові показники експортної діяльності
B2. Ринкова диверсифікація	Оцінювання залежності підприємства від окремих зовнішніх ринків та рівня диверсифікації експорту	Географічна структура експорту, концентрація ринків збуту, частка ризикових ринків, участь у публічних закупівлях	Ринкові та зовнішньоторговельні показники
B3. Логістична стабільність	Оцінювання стійкості логістичних ланцюгів та безперервності експортних поставок	Терміни доставки, затримки поставок, логістичні втрати, альтернативні маршрути	Логістичні та операційні показники
B4. Інформаційно-аналітична якість	Оцінювання якості інформаційного забезпечення управління експортною діяльністю	Цифровізація обліку, внутрішній контроль, деталізація аналітики, інформаційна прозорість	Інформаційно-аналітичні та контрольні показники
B5. Адаптивність та безпека	Оцінювання здатності підприємства реагувати на зовнішні ризики та підтримувати резиліентність експортної моделі	Risk-management, швидкість реагування на ризики, страхове покриття, ESG-інтеграція	Безпекові, управлінські та ESG-показники

Джерело: сформовано автором

портних витрат та стану дебіторської заборгованості за експортними операціями. Такий підхід узгоджується з позицією Т. Ткаченко, яка визначає фінансову стійкість одним із ключових елементів системи економічної безпеки підприємства [11]. Водночас дослідники О. Лега, Т. Прийдак, Л. Яловега, О. Сіренко, В. Канівець наголошують, що постійна діагностика фінансових параметрів є необхідною умовою підтримання адаптивності підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища [4].

В2. Ринкова диверсифікація

Блок ринкової диверсифікації орієнтований на оцінювання залежності підприємства від окремих зовнішніх ринків, рівня концентрації експорту та стійкості експортної моделі до змін міжнародної кон'юнктури. У межах блоку аналізуються індекс концентрації експорту, частка найбільшого ринку збуту, рівень диверсифікації та частка експорту до ризикових країн. Використання зазначених показників дозволяє оцінити вразливість підприємства до геополітичних, санкційних та валютних ризиків. Подібний підхід корелює з висновками Л. Малярець, В. Отенко, О. Бударін, Т. Скляр, які розглядають ефективність зовнішньоекономічної діяльності через призму стійкості експортно-імпортних зв'язків та адаптації підприємства до трансформації глобального економічного середовища [5].

Участь у міжнародних публічних закупівлях розглядається як фактор підвищення резилієнтності експортної діяльності, оскільки забезпечує диверсифікацію каналів реалізації продукції, підвищення стабільності контрактної бази та зниження залежності від окремих приватних контрагентів.

В3. Логістична стабільність

Функціональний блок логістичної стабільності характеризує здатність підприємства забезпечувати безперервність експортних поставок та підтримувати ефективність логістичних ланцюгів в умовах зовнішніх обмежень. До складу блоку включено показники середнього терміну доставки, частки затримок поставок, логістичних втрат та рівня використання альтернативних маршрутів. Актуальність такого підходу суттєво посилилася в умовах воєнного стану, коли логістичні ризики стали одним із ключових факторів дестабілізації зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Т. Городня, Н. Миценко, О. Перепьолкіна, О. Городній підкреслюють, що порушення транспортної інфраструктури та нестабільність логістичних каналів безпосередньо

впливають на економічну безпеку та конкурентоспроможність підприємств-експортерів [1].

В4. Інформаційно-аналітична якість

Блок інформаційно-аналітичної якості спрямований на оцінювання рівня інформаційного забезпечення управління експортною діяльністю підприємства. У межах цього блоку аналізуються рівень автоматизації обліково-аналітичних процесів, наявність ERP- та BI-систем, ефективність внутрішнього контролю, деталізація аналітичного обліку та повнота ESG-розкриття. Такий підхід базується на тому, що якість інформаційного забезпечення безпосередньо впливає на швидкість прийняття управлінських рішень та здатність підприємства реагувати на зовнішні ризики. О. Кравченко, П. Васюченко та О. Гаврилук зазначають, що сучасна система діагностики економічної безпеки повинна враховувати не лише фінансові параметри, але й якість інформаційно-аналітичного середовища підприємства [3].

В5. Адаптивність та безпека

Функціональний блок адаптивності та безпеки характеризує здатність підприємства реагувати на зовнішні шоки, забезпечувати гнучкість управлінських рішень та підтримувати резилієнтність експортної моделі. До складу блоку включено показники швидкості реагування на ризики, рівня розвитку системи ризик-менеджменту, страхового покриття експортних ризиків, коефіцієнта адаптивності та ESG-інтеграції. Використання цього блоку дозволяє оцінити рівень готовності підприємства до функціонування в умовах нестабільного зовнішнього середовища. В. Хортюк, Я. Бурячок та В. Лопашук наголошують, що ефективна система економічної безпеки повинна базуватися на інтеграції антикризового управління, моніторингу ризиків та механізмів швидкого реагування на зовнішні загрози [13].

Таким чином, запропонована методика інтегрованої діагностики резилієнтності експортної діяльності підприємства формує комплексний аналітичний інструментарій оцінювання стійкості зовнішньоекономічної діяльності у системі економічної безпеки. На відміну від існуючих підходів, які переважно орієнтовані на ізольоване оцінювання фінансової стійкості, ризиків або конкурентоспроможності підприємства, розроблена модель поєднує фінансові, ринкові, логістичні, інформаційно-аналітичні, адаптивні та ESG-компоненти в межах єдиного інтегрального індексу Index of Export Resilience (IER).

Ключовою відмінністю запропонованого підходу є його орієнтація на оцінювання саме резилієнтності експортної моделі підприємства, тобто здатності підтримувати безперервність зовнішньоекономічної діяльності в умовах високої невизначеності, зовнішніх шоків та трансформації глобального економічного середовища. Водночас методика адаптована до практичних умов обмеженості інформаційної бази та може застосовуватися на основі даних фінансової звітності, приміток до неї та звітів про управління, що підвищує її прикладну цінність для внутрішнього аудиту, ризик-менеджменту та стратегічного управління підприємством.

Практична цінність моделі полягає у можливості своєчасного виявлення загроз економічній безпеці, оцінювання рівня стійкості експортної діяльності, підтримки антикризових управлінських рішень та моніторингу адаптивності підприємства до змін зовнішнього середовища. Використання інтегрального індексу IER створює передумови для формування системи раннього попередження ризиків зовнішньоекономічної діяльності та підвищення ефективності управління експортним потенціалом підприємства.

Висновки. У результаті проведеного дослідження обґрунтовано необхідність удосконалення методичного забезпечення інтегрованої діагностики експортної діяльності підприємства у системі економічної безпеки в умовах посилення геополітичної нестабільності, трансформації глобальних ринків, логістичних обмежень та зростання ризиків зовнішньоекономічної діяльності. Встановлено, що існуючі підходи до оцінювання економічної безпеки підприємств здебільшого характеризуються фрагментарністю та орієнтацією на окремі аспекти фінансової стійкості, ризик-менеджменту або конкурентоспроможності, що обмежує можливості комплексної діагностики резилієнтності експортної діяльності.

У межах дослідження сформовано методологічну основу оцінювання резилієнтності експортної діяльності підприємства, яка

базується на поєднанні системного, ризик-орієнтованого, інтегрального, індикативного та адаптивного підходів. Це дозволило розглядати експортну діяльність як багатокомпонентну динамічну систему, функціонування якої визначається взаємодією фінансових, ринкових, логістичних, інформаційно-аналітичних, управлінських та ESG-факторів.

Розроблено методика інтегрованої діагностики резилієнтності експортної діяльності підприємства на основі формування інтегрального індексу Index of Export Resilience (IER). Запропонований підхід передбачає структуру системи оцінювання за п'ятьма функціональними блоками: фінансова стійкість, ринкова диверсифікація, логістична стабільність, інформаційно-аналітична якість, адаптивність та безпека. Встановлено, що використання зазначених блоків забезпечує багатовимірне оцінювання стійкості експортної моделі підприємства та дозволяє враховувати вплив як внутрішніх, так і зовнішніх факторів економічної безпеки.

Ключовою перевагою запропонованої методики є інтеграція фінансових, безпекових, інформаційно-аналітичних та ESG-компонентів у межах єдиного інтегрального індикатора, що забезпечує перехід від статичних моделей оцінювання до адаптивної системи діагностики експортної діяльності. На відміну від існуючих підходів, методика орієнтована саме на оцінювання резилієнтності експортної моделі підприємства та адаптована до умов обмеженості інформаційної бази шляхом використання даних фінансової звітності, приміток до неї та звітів про управління.

Практичне значення запропонованого підходу полягає у можливості його використання у системі внутрішнього аудиту, ризик-менеджменту, антикризового управління та стратегічного планування підприємства. Використання інтегрального індексу IER створює передумови для своєчасного виявлення загроз економічній безпеці, моніторингу рівня стійкості експортної діяльності та підвищення ефективності управління зовнішньоекономічними процесами підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Городня Т. А., Миценко Н. Г., Перепьолькіна О., Городній О. А. Діагностика зовнішньоекономічної діяльності підприємства з урахуванням факторів ризику // *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2023. № 70. С. 20–26. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-70-03>.
2. Івченко Є. А., Івченко Ю. А. Діагностика трансформацій системи економічної безпеки підприємства // *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2025. С. 57–63. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2025-292-6-57-63>.

3. Кравченко О., Васюченко П., Гаврилюк О. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства в умовах нестационарного економічного середовища // *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-76>.
4. Лега О. В., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В., Сіренко О. В., Канівець В. Г. Діагностика економічної безпеки підприємства: сутність та етапи // *Ефективна економіка*. 2024. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.3.69>.
5. Малярець Л., Отенко В. І., Бударін О. С., Скляр Т. П. Technology for Assessing the Development of Export-Import Activities of Economic Entities // *Бізнес Інформ*. 2024. № 10 (561). С. 64–73. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-64-73>.
6. Малтиз В., Малтиз О. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства // *Економічна синергія*. 2022. С. 132–140. DOI: <https://doi.org/10.53920/es-2022-1;2-10>.
7. Михновецький Ю. Забезпечення економічної безпеки аграрних підприємств як інструмент державного регулювання економіки // *Вісник Львівського національного університету природокористування. Серія: Економіка АПК*. 2024. № 31. С. 45–49. DOI: <https://doi.org/10.31734/economics2024.31.006>.
8. Орлова А., Вишневіська В. А., Бурлака В. В. Аналіз методичних підходів до оцінки економічної безпеки підприємства // *Ефективна економіка*. 2024. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.1.62>.
9. Ovsiienko N., Kostenko Y. Diagnostics of Economic Security of Agrarian Enterprises // *Причорноморські економічні студії*. 2025. № 92. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.92-3>.
10. Сисоліна Н., Савеленко Г., Сисоліна І. Економічна безпека агропідприємств в умовах війни: можливості та загрози // *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-19>.
11. Ткаченко Т. П. Організаційно-методичні засади діагностики системи економічної безпеки промислових підприємств // *Економічна синергія*. 2022. № 3. DOI: <https://doi.org/10.53920/es-2022-3-5>.
12. Токмакова І. В., Девезенко С. Економічна безпека суб'єктів господарювання в умовах війни // *Via Economica*. 2023. № 3. С. 88–93. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8559/2023-3-13>.
13. Хортюк В. В., Бурячок Я. Є., Лопашук В. О. Необхідність упровадження механізму діагностики елементів економічної безпеки підприємства під час антикризового управління // *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 16. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-04-03>.

REFERENCES:

1. Horodnia T. A., Mytsenko N. H., Perepolkina O., Horodnii O. A. Diahnostyka zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpriemstva z urakhuvanniam faktoriv ryzyku [Diagnostics of foreign economic activity of an enterprise considering risk factors]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, 2023, no. 70, pp. 20–26. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-70-03>.
2. Ivchenko Ye. A., Ivchenko Yu. A. Diahnostyka transformatsii systemy ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Diagnostics of transformations of the enterprise economic security system]. *Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia*, 2025, pp. 57–63. DOI: <https://doi.org/10.33216/1998-7927-2025-292-6-57-63>.
3. Kravchenko O., Vasiuchenko P., Havryliuk O. Diahnostyka rivnia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva v umovakh nestatsionarnoho ekonomichnoho seredovyscha [Diagnostics of the level of economic security of an enterprise under conditions of a non-stationary economic environment]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 2025, no. 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-76>.
4. Leha O. V., Pryidak T. B., Yaloveha L. V., Sirenko O. V., Kanivets V. H. Diahnostyka ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: sutnist ta etapy [Diagnostics of enterprise economic security: essence and stages]. *Efektivna ekonomika*, 2024, no. 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.3.69>.
5. Maliarets L., Otienko V. I., Budarin O. S., Skliar T. P. Technology for Assessing the Development of Export-Import Activities of Economic Entities. *Biznes Inform*, 2024, no. 10 (561), pp. 64–73. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-64-73>.
6. Malyt V., Malyt O. Diahnostyka rivnia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Diagnostics of the level of enterprise economic security]. *Ekonomichna synerhiia*, 2022, pp. 132–140. DOI: <https://doi.org/10.53920/es-2022-1;2-10>.
7. Mykhnovetskyi Yu. Zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky ahrarykh pidpriemstv yak instrument derzhavnoho rehulivannia ekonomiky [Ensuring the economic security of agricultural enterprises as a tool of state economic regulation]. *Visnyk Lvivskoho natsionalnoho universytetu pryrodokorystuvannia. Serii: Ekonomika APK*, 2024, no. 31, pp. 45–49. DOI: <https://doi.org/10.31734/economics2024.31.006>.

8. Orlova A., Vyshnevskaya V. A., Burlaka V. V. Analiz metodychnykh pidkhodiv do otsinky ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Analysis of methodological approaches to assessing enterprise economic security]. *Efektivna ekonomika*, 2024, no. 1. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.1.62>.

9. Ovsienko N., Kostenko Y. Diagnostics of Economic Security of Agrarian Enterprises. *Prychornomorski ekonomichni studii*, 2025, no. 92. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.92-3>.

10. Sysolina N., Savelenko H., Sysolina I. Ekonomichna bezpeka ahropidpriemstv v umovakh viiny: mozlyvosti ta zahrozy [Economic security of agricultural enterprises under wartime conditions: opportunities and threats]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 2024, no. 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-19>.

11. Tkachenko T. P. Orhanizatsiino-metodychni zasady diahnostryky systemy ekonomichnoi bezpeky promyslovykh pidpriemstv [Organizational and methodological principles of diagnostics of the economic security system of industrial enterprises]. *Ekonomichna synerhiia*, 2022, no. 3. DOI: <https://doi.org/10.53920/es-2022-3-5>.

12. Tokmakova I. V., Devezenko S. Ekonomichna bezpeka subiektiv hospodariuvannia v umovakh viiny [Economic security of business entities under wartime conditions]. *Via Economica*, 2023, no. 3, pp. 88–93. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8559/2023-3-13>.

13. Khortiuk V. V., Buriachok Ya. Ye., Lopashchuk V. O. Neobkhidnist uprovadzhennia mekhanizmu diahnostryky elementiv ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva pid chas antykryzovoho upravlinnia [The necessity of implementing a mechanism for diagnosing elements of enterprise economic security during anti-crisis management]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: ekonomika ta upravlinnia*, 2024, no. 16. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-04-03>.

Дата надходження статті: 18.04.2026

Дата прийняття статті: 11.05.2026

Дата публікації статті: 25.05.2026